

Sygn. akt V U 788/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2024 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Stanisław Pilarczyk

Protokolant: st.sekr.sądowy Anna Sobańska

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2024 r. w Kaliszu

odwołania U. N.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 28 sierpnia 2023 r. Nr (...)

w sprawie U. N.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do emerytury rolniczej

Oddala odwołanie

Sędzia Stanisław Pilarczyk

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 28 sierpnia 2023 roku wydaną z upoważnienia Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówiono odwołującej N. U. prawa do emerytury rolniczej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, iż odwołująca, na wymagane 25 lat okresu ubezpieczenia emerytalno-rentowego rolników, legitymuje się okresem wynoszącym 16 lat, 6 miesięcy i 10 dni.

Od decyzji tej odwołanie złożyła U. N., która wniosła o jej zmianę i przyznanie jej prawa do emerytury rolniczej. Domagała się ona zaliczenia do stażu ubezpieczeniowego okresu od 1 stycznia 2006 roku do 31 maja 2015 roku i od 1 kwietnia 2005 roku do 30 kwietnia 2005 roku.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił następujący stan faktyczny:

U. N. urodziła się (...). W dniu 14 lutego 2023 roku wystąpiła ona z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury rolniczej.

Organ rentowy zaliczył odwołującej 16 lat, 6 miesięcy i 10 dni okresów ubezpieczenia emerytalno-rentowego.

(okoliczność niesporna)

Decyzjami z dnia 28 marca 2023 roku i z 30 czerwca 2023 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wyłączył odwołującą z obowiązkowego ubezpieczenia społecznego rolników od 1 stycznia 2006 roku do 31 maja 2015 roku i od 1 kwietnia do 30 kwietnia 2005 roku. Odwołanie U. N. od powyższych decyzji Sąd Okręgowy w Kaliszu, wyrokiem z dnia 27 listopada 2023 roku, oddalił. Wyrok ten jest prawomocny. Konsekwencją tego wyroku jest również prawomocność decyzji organu rentowego z 28 marca i 30 czerwca 2023 roku.

(dowód – wyrok Sądu Okręgowego w Kaliszu z 27 listopada 2023 roku wraz z uzasadnieniem, sygnatura akt V U 664/23, zeznania odwołującej z 13 lutego 2024 roku [00:00:51][00: 20:51])

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie U. N. podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r. poz. 90) emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny; wiek emerytalny kobiety wynosi 60 lat, a mężczyzny 65 lat;
- podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem art. 20.

Na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 1-3 ww. ustawy, do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy:

- podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;
- prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16-tego roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 roku, od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

W myśl art. 20 ust. 2 wskazanej ustawy, okresów, o których mowa w ust. 1, nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów. Z kolei ust. 3 art. 20 przewiduje, że przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku.

Zgodnie ze wskazaną w art. 365 § 1 k.p.c. zasadą prawomocności materialnej orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych – także inne osoby. Moc wiążąca orzeczenia merytorycznego oznacza, iż w kolejnym postępowaniu, w którym pojawiła się konkretna kwestia, nie podlega ona już ponownemu badaniu, innymi słowy – przesądzenie we wcześniejszym wyroku kwestii o charakterze prejudycjalnym oznacza, że w procesie późniejszym kwestia ta nie może być już w ogóle badana (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2011 roku, I PK 193/10, LEX nr 852766; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2002 roku, V CKN 1110/00, LEX nr 74492). O prejudycjalnej naturze prawomocnego wyroku dla innego postępowania można przy tym mówić nie tylko w przypadku, gdy w postępowaniu występują te same strony albo osoby objęte rozszerzoną prawomocnością orzeczenia, ale również wtedy, gdy pomiędzy prawomocnym orzeczeniem oraz toczącą się sprawą zachodzi szczególny związek polegający na tym, że prawomocne orzeczenie oddziałuje na rozstrzygnięcie toczącej się sprawy (Prejudycjalność w postępowaniu cywilnym, Gdańsk 2000, s. 95).

W wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 11 września 2012 roku (III AUa 1628/10, Lex nr 1236173) podkreślono, iż „Moc wiążąca orzeczenia merytorycznego oznacza, iż w kolejnym postępowaniu, w którym pojawiła się konkretna kwestia, nie podlega ona już ponownemu badaniu, innymi słowy – przesądzenie we wcześniejszym wyroku kwestii o charakterze prejudycjalnym oznacza, że w procesie późniejszym kwestia ta nie może być już w ogóle badana. O prejudycjalnej naturze prawomocnego wyroku dla innego postępowania można przy tym mówić nie tylko w przypadku, gdy w postępowaniu występują te same strony albo osoby objęte rozszerzoną prawomocnością orzeczenia,

ale również wtedy, gdy pomiędzy prawomocnym orzeczeniem oraz toczącą się sprawą zachodzi szczególny związek polegający na tym, że prawomocne orzeczenie oddziałuje na rozstrzygnięcie toczącej się sprawy.”.

Podobny pogląd wyraził Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z 25 października 2013 roku (III AUa 8/13, Lex nr 1386125), gdzie podkreślono, iż „Jednym z aspektów mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia jest walor prawny rozstrzygnięcia (osądzenia) zawartego w treści orzeczenia. Jest on ściśle związany z powagą rzeczy osądzonej (art. 366 kpc) i występuje w nowej sprawie pomiędzy tymi samymi stronami, choć przedmiot obu spraw jest inny. W nowej sprawie nie może być wówczas zastosowany negatywny (procesowy) skutek powagi rzeczy osądzonej polegający na niedopuszczalności ponownego rozstrzygnięcia tej samej sprawy. Występuje natomiast skutek pozytywny (materialny) rzeczy osądzonej przejawiający się w tym, że rozstrzygnięcie zawarte w prawomocnym orzeczeniu (rzecz osądzona) stwarza stan prawny taki, jaki z niego wynika. Sądy rozpoznające między tymi samymi stronami nowy spór muszą przyjmować, że dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak przyjęto to w prawomocnym, wcześniejszym wyroku, a więc ostatecznym rezultacie procesu uwzględniającym stan rzeczy na datę zamknięcia rozprawy.”.

Podobne stanowisko zawarł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 stycznia 2008 roku (I UK 173/07,) gdzie podkreślono iż, „Sąd ubezpieczeń społecznych jest związany ostateczną decyzją, od której strona nie wniosła odwołania w trybie art. 477⁹ k.p.c. ani nie podważyła jej skuteczności w inny, prawem przewidziany, sposób.

Natomiast w wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 5 czerwca 2014 roku (III AUa 374/14, Lex nr 1469370) podkreślono, iż „Sąd ubezpieczeń społecznych jest związany ostateczną decyzją, od której strona nie wniosła odwołania w trybie art. 477⁹ k.p.c. ani nie podważyła jej skuteczności w inny prawem przewidziany sposób.”.

W niniejszej sprawie decyzje organu rentowego z dnia 28 marca 2023 roku i z 30 czerwca 2023 roku, którymi to wyłączono odwołującą z ubezpieczenia społecznego rolników od 1 stycznia 2006 roku do 31 maja 2015 roku i od 1 kwietnia 2005 roku do 30 kwietnia 2005 roku, są prawomocne, jak i prawomocny jest wyrok Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia z dnia 27 listopada 2023 roku, którym to wyrokiem oddalono odwołanie U. N. od cytowanych wyżej decyzji, a więc fakt iż w okresie od 1 stycznia 2006 roku do 31 maja 2015 roku i od 1 kwietnia 2005 roku do 30 kwietnia 2005 roku odwołująca nie podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników, jest w niniejszej sprawie dla Sądu wiążący. To powoduje iż odwołująca nie udowodniła wymaganego 25-letniego ubezpieczenia emerytalno-rentowego rolników.

Odwołująca pomimo ukończenia wymaganego wieku, nie wykazała więc wymaganego, zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 powołanej ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, 25-letniego okresu ubezpieczeniowego.

W tej sytuacji należało uznać, iż decyzja organu rentowego odpowiadała prawu, a odwołanie odwołującej U. N. podlegało oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Sędzia Stanisław Pilarczyk